

Teško je govoriti na temu rata: i ja ne bih rekao filosofija rata, nego tragedija rata. Rat je stvarnost našeg svega. Štaviše – to je i naš Patrijarh rekao negde na početku ovoga rata – rat je počeo još na nebu. Mihailo Arhangel je zbacio Satanu i njegove sledbenike kao otpadnike od Boga i od velike većine anđela. Postoji dakle jedan rat Satane protiv Boga.

Rat je zabeležen i prisutan u Bibliji i to onoliko koliko i ljudski život i ljudska istorija. Ratovi su nagovešteni proroštvom Hristovim i u Novom Zvetu: "Čučete ratove i glasove o ratovima. Nemojte se uplašiti, jer to još nije nije kraj."

Zaista, nema perioda u istoriji – decenija ili pola veka najviše – da ne biva rata. Kod nas na Balkanu svaka decenija ili svaka druga, u krajnjem slučaju svaka četvrt veka donosi nam rat. A možemo reći da svako pokoljenje ima svoj rat – objavljeni ili neobjavljeni, javni ili tajni; direktni fizički rat, ili još gori: duhovni, duševni ili psihološki rat.

Ovaj rat (1991.-1995.g.) najgori je od svih mogućih ratova. Njega su započele iste đavolje sile koje su uglavnom i započinjale sve ratove. A nama hrišćanima, nama pravoslavnim Srbima je ostajalo da se uvek borimo i da se odbranimo.

Naši su srpski ratovi uvek bili odbrambeni. Mi ne poričemo da je ovo bio i naš rat, i da su ga i Srbi vodili, ali su Srbi zaista vodili odbrambeni rat. Nisu zašli u tuđe teritorije. Jedinu od Srba koji je u istoriji zašao u tuđe teritorije, tj. vizantijske, bio je car Dušan; zato mu se ratstvo posle i raspalo. I hvala Bogu da se braća Grci zbog toga nisu naljutili. A i mi smo se povukli. Dušan je inače napravio i druge greške: prepustio je ovde Konavle, dubrovačko primorje i Pelješac, i donji tok Neretve, a otišao dole na jug da izbije na Egejsko more. To je verovatno zbog toploga mora, a svi teže toplijim morima. Ali je sreća da su Dušanovi naslednici, Lazarevići i posle Brankovići, vratili se ovde i ponovo izbili na Jadransko more, kod Dubrovnika i na donji tok Neretve. Posle je to